

قسمتی از بیانات مهم رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت (۱۳۸۵/۶/۱۶)

کارهای بسیار لازم و مهمی است. یا دفتر ارتباط علم و صنعت که من در دوره ی این پانزده، شانزده سال اخیر، با دو نفر از روسای محترم جمهور این را در میان گذاشتم و تأکید و اصرار کردم؛ اما نشد. باید این دفتر را راه بیندازید. این کارهای اساسی مهم، بین بخشی است؛ یعنی حتماً باید وابسته ی به دفتر ریاست جمهوری باشد؛ نمی تواند به وزارت علوم یا وزارت آموزش و پرورش یا بقیه ی بخشها وابسته باشد. این باید حتماً زیر نظر دستگاه ریاست جمهوری باشد و آنجا اداره بشود.

است؛ ما باید به یک و نیم درصد می رسیدیم و تا آخر برنامه این بودجه باید به سه درصد برسد؛ نه فقط به یک و نیم درصد نرسیدیم، بلکه از یک درصد هم پایین تر رفته است! یا مثلاً بنیاد نخبگان که من آن روز هم گفتم و اعتراض کردم؛ این اعتراض به نظر من مهم است، باید به این برسید. یا صندوق حمایت از پژوهشگران؛ این صندوق حمایت از پژوهشگران و این سبک کارها، با اصرار و تأکید متوالی چند ساله ی ما در دولتهای قبلی به وجود آمده است؛ اینها را نباید متوقف کرد؛ اینها

در کنار این مسئله ی کار فرهنگی هم باید به مسئله ی تحقیق و علم و فناوری توجه کرد. که حالا ما در آن جلسه ای که تقریباً دو هفته ی پیش با روسای دانشگاهها داشتیم، من گزارشی داشتم که بودجه ی تحقیقاتی از آنچه که در برنامه در نظر گرفته شده و ما تصور می کردیم که درصدی پیش رفته، تنزل کرده است! حالا در گزارشها من شنیدم: «برای کار تحقیقات داریم تلاش می کنیم»؛ نه، طبق آن گزارش من گفتم به شش دهم درصد رسیده، بنابراین بودجه ی تحقیقاتی مان کمتر شده

سرمقاله

با اتکال به قدرت لایزال الهی و در پرتو ایمان، عزم ملی و کوشش برنامه ریزی شده و مدیریت جمعی و در مسیر تحقق آرمانها و اصول قانون اساسی در چشم انداز بیست ساله، ایران کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه با هویت اسلامی، انقلابی و الهام بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و مؤثر در روابط بین الملل.

اینک در حال اجرای اولین برنامه چهار ساله توسعه هستیم. برنامه ای که توسعه را همانند کشورهای توسعه یافته و موفق بر مبنای دانایی پیش بینی کرده، اساس و پایه ایجاد ارزش افزوده در اقتصاد نوین را در دنیای پرقاب، دانش، فناوری و مهارت می داند. تسهیلات حقوقی و قانونی لازم را برای طی طریق فراهم کرده است. ساختارهای جدید را بنیان نهاده است و بیش از هر زمان و مقطع تاریخی به علم و عالم دل بسته است. به جای تکرار روندهای بی حاصل طرحهای نو در انداخته، بنیاد نخبگان را با یک اساسنامه جامع برای شناسایی، پرورش، حفظ و استفاده از نخبگان کشور ایجاد کرده است. با اعتقاد به این که تا دو دهه آتی «بایو» و «نانو» نقش اساسی در زندگی جهانیان ایفا خواهد کرد، شورا، ستاد و دبیرخانه برای «بایو» و «نانو» به وجود آورده است، نگاه جدیدی به جایگاه نیازهای مادی، معنوی و معاش و زندگی اساتید داشته، صندوق حمایت از پژوهشگران را برای حمایت مادی و معنوی از پژوهشگران و ایجاد ظرفیت کاری و علمی در شأن نخبگان علمی به وجود آورده که جایگاه پژوهشگر و مراکز علمی را در جامعه با ایفای نقش ملموس تر آنها در زندگی فردی و اجتماعی مردم بیش از پیش شفاف ساخته و بهبود بخشید، با تولید علم و گسترش مرزهای دانش یادآور دوران درخشان و افتخارآمیز علمی این ملت سرفراز در تاریخ بوده، در گسترش کیفی مراکز علمی و... پرداخت تا قدمهای اساسی و علمی برای داشتن کشوری با ویژگیهای تعریف شده سند چشم انداز بیست ساله بردارد.

اینک مدیریت صندوق با انتشار خبرنامه ای، پژوهشگران و نخبگان کشور را برای ایفای نقش بیشتر، وسیع تر و گسترده تر در اداره صندوق دعوت کرده ارتباط با پژوهشگران را تضمینی برای موفقیت صندوق در جهت تحقق اهداف آن می داند و از همه پژوهشگران ایرانی در داخل و خارج از کشور متواضعانه درخواست دارد که با تعمیق و تأمل در کار صندوق و ارائه نقدها، پیشنهادها و فکرهای نو زمینه ایجاد مدیریت پویایی را در صندوق به وجود آورند که لازمه تعامل با جهان کنونی و حضور فعال و مؤثر در رقابتهای جهانی، نوآوری، خلاقیت و آینده نگری در برنامه ها و در اجرا و در همه بخشهای کشور به ویژه بخشهای علمی است.

ان شاء... تعالی خبرنامه منتشر شده صندوق در کنار سایت آن وسیله ارتباطی خوبی بین صندوق و پژوهشگران و همچنین میان پژوهشگران باشد.

محمد فرهادی

فرازهایی از بیانات مقام معظم رهبری مبنی بر اهمیت علم در دیدار با روسای دانشگاهها

صفحه ۲

اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران کشور

صفحه ۳

نقش بنیادهای حمایتی و پیوند دهنده و نخبه پرور

صفحه ۴

معرفی مدیریت ارزیابی طرحها

صفحه ۵

معرفی بنیادهای حمایت کننده علمی

بنیاد ملی علوم آمریکا (NSF)

صفحه ۷

وب سایت صندوق و حرکت به سمت دولت الکترونیک

صفحه ۸

باید به (اهمیت علم) اعتقاد پیدا کنیم و فضای کشور را از بیماری مزمنی که در طول سالهای متمادی دچارش بود، خارج کنیم و همه ی فعالیتهای کشور بشود علم و تحقیق محور. بارها گفته ایم و صد بار دیگر هم خواهیم گفت؛ و اگر دانشجو و استاد و مدیر و مسئول و وزیر از ما توصیه ای بخواهند، توصیه ی ما همین خواهد بود که: با علم، تحقیق و کاوش، این اقیانوس عظیمی که خدای متعال در برابر انسان قرار داده است و قدرت ژرف کاوی در این اقیانوس را هم به انسان داده، هر چه می توانید پیش بروید و عمق یابی کنید. بنابراین، علم برای امروز و فردای ما حیاتی است. ما هر کار دیگری بکنیم، اگر در علم تهیدست باشیم، آن کارها، کارهای عقیم و بی عاقبتی خواهد بود.

استعداد انسانی ما برای وارد شدن در میدان علم و پیش رفتن در این میدان، استعداد خوبی است؛ از متوسط استعدادهای بشری دنیا جلوتر و بالاتریم و این امروز دیگر جزء مسلمات شده است. قبلا که این را می گفتیم، بعضیها با چشم تردید به آن نگاه می کردند؛ اما امروز این خبر متواتر شده که استعداد ایرانی، استعداد بالایی است.

تجربه ی موفق انقلاب هم نشان داده است که اگر ما به عنوان مسئولان نظام و کشور در این میدان وارد بشویم، حرکت، حرکت خرسند کننده و تشویق آمیزی خواهد بود. ما از لحاظ کمیت دانشجویی، امروز تقریباً پانزده برابر قبل از انقلاب دانشجو داریم. در حالی که جمعیت کشور تقریباً دو برابر شده است، جمعیت دانشجویی ما تقریباً پانزده برابر شده است. تعداد دانشگاهها، اساتید، رشته ها و کارهای نو علمی و فناوری و تجربی، تشویق کننده ی مسئولان است که در این زمینه پیش بروند.

در برخی از دانشهای نو دنیا ما با پیشروان این دانشها در سطح جهان فاصله زیادی نداریم. بهنگام چشم باز کردن و همت گماشتن، موجب شده در برخی از دانشهای بسیار نو، فاصله مان با دنیا خیلی کم شود و اگر همت کنیم، می توانیم در حرکت خودمان به سبقت هم دست بیابیم. باید (علم گرایی و علم محوری) در همه ی بخشها گفتمان مسلط جامعه بشود.

ما در کشور به نقشه ی جامع علمی احتیاج داریم. ما باید بدانیم که برای رسیدن به هدف چشم انداز بیست ساله - که نام آن مکرر برده می شود - نقشه ی جامع علمی ما چیست؟ این را باید ترسیم کنیم. بعد، این نقشه را طبق راهبردهای عملیاتی و برنامه ریزیهای زمان دار و منظم، مثل یک پازل، بتدریج باید پر و کامل کنیم. این کار انجام نگرفته و ما آن را نیاز داریم و باید انجام بگیرد. این کار با زیدگان و نجبگان و صاحبان اندیشه ی کشور در حوزه ی دانشگاهها و آموزش و پرورش و حوزه های ذریع عملی است و بایستی تحقق پیدا کند.

نکته ی بعدی، مسئله ی نهضت تولید علم است، که ما از شش هفت سال قبل از این، این قضیه

را گفتیم، مطرح کردیم و دنبال کردیم. خوب، حالا بعضی از بحثهای پیرامون این مسئله، حقیقتاً وقت تلف کردن و خود را مشغول کردن است، که: حالا اصلاً تولید علم معنایش چیست؟ آیا علم تولید کردنی است؟ آیا کشف کردنی است؟ (ما به یاد آن جمعی می افتیم که - البته سالها پیش برای ما نقل کردند - راجع به مسأله ی سینما بحث می کردند و پیش یک نفری رفتند تا از او نظر بخواهند. ایشان گفته بود: حالا ببینیم آیا سی نِماسْت یا سی نِماسْت یا

حالا به یک عرفی تبدیل شده است. اما حالا باید ما به معنای حقیقی کلمه، این را دنبال کنیم که تحقق پیدا کند. علم را باید برویانیم؛ این چیزی نیست که بدون مدیریت کردن و سرمایه گذاری، به خودی خود به طور مطلوب صورت بگیرد.

نکته ی بعدی، مسئله ی بنیاد نجبگان است - که به نظرم الان بیش از دو سال است که ما این را مطرح کردیم که یک چنین چیزی به وجود بیاید - که ظاهر قضیه این است که یک بنیاد و یک

فراز هایی از بیانات مقام معظم رهبری مبنی بر اهمیت علم در دیدار با روسای دانشگاهها در تاریخ ۱۳۸۵/۵/۲۳

مؤسسه است یا یک اداره است؛ لیکن باطن قضیه این است که چنانچه یک چنین نهادی در کشور به وجود بیاید، به اعتقاد ما، فضای علمی کشور و چهره ی علمی دانشگاهها و پژوهشگاهها یک تغییر اساسی خواهد کرد. دلگرمی محقق و پژوهشگر و اهل علم، اساس کار است. همچنان که در جنگهای نظامی، روحیه از همه چیز مهم تر است، در محیط علمی هم همین معنا صادق است. این روحیه احتیاج به یک تمرکز در تصمیم گیری و برنامه ریزی و اقدام دارد که این را ما در عنوان بنیاد نجبگان تجسد بخشیدیم.

یک نکته ی دیگر، مسئله ی توازن نگاه روسای این بخش علمی شما به رشته های علمی است، که این تابع همان نقشه ی جامعی است که اول عرض کردیم. اگر آن نقشه ی جامع مطرح بشود و وجود داشته باشد، طبعاً نگاه به رشته های گوناگون، یک نگاه متوازنی خواهد بود. این طور نیست که ناگهان برای مدهای متمدنی بعضی از علوم به انزوا و حاشیه بیفتند و بعضی از علوم هم مثل برخی از رشته های پزشکی یا مهندسی پر درآمد، ناگهان اهمیت پیدا کنند و درجه ی اول بشوند و بسیاری از رشته ها در انزوا قرار بگیرند؛ مثل بعضی از رشته های علوم انسانی و رشته های مربوط به علوم پایه که سالهای متمادی در این کشور در انزوا قرار گرفته اند که اگر کسانی تحقیق و دنبال کنند، احتمال دارد سر نخهای سوء نیت هم در این مسئله پیدا بشود.

سی نِماسْت؟! اول این را حل کنیم!) حالا کشف کردنی است، تولید کردنی است، تحقیق کردنی است؛ هر چه هست، مقصود معلوم است. ما می گویم پایه ی فناوریهای پیشرفته و رشد تمدن مادی، تمدن مرتبط با مسائل زندگی، دانش است؛ اگر بخواهید این دانش را از دیگران بگیرید و خودتان مصرف کننده باشید، به هیچ جا نخواهید رسید. باید این دانش در داخل بروید. فرق می کند که انسان یک چیزی را از دیگری در حدی که او می خواهد به ما تعلیم بدهد، یاد بگیریم و شاگردی کنیم، یا اینکه همواره شاگرد نمانیم؛ همان طور که من مکرر عرض کرده ام. همیشه که نمی شود یک ملت شاگرد بماند. ما یک روزی در دنیای علم و مدنیت استاد بودیم؛ حالا به مرحله ی شاگرد تنزل پیدا کرده ایم؛ یک مدت هم شاگرد بسیار تنبل بودیم! اما امروز مشغول حرکتیم و بایستی پیش برویم؛ به خصوص در زمینه ی علوم پایه که در حقیقت پایه ی نظری هر تحرک علمی و هر فناوری پیشرفته است؛ من تاکید کرده ام و می کنم. و البته در کنار این توجه یافتن و سمتگیری دانش، باید به سوی عمل و کاربردی کردن و نیازهای کشور را در نظر گرفتن و در آن جهت حرکت کردن، توجه داشته باشیم. این نکته ی دوم که باید به این اهمیت داد. البته خوشبختانه امروز که ما در هر اجتماع دانشگاهی و دانشجویی شرکت می کنیم، می بینیم صحبت نهضت تولید علم و نهضت نرم افزاری را خیلی خوب تکرار می کنند؛ این

نکته ی بعدی، این است که در کلمات و اظهارات ما تکرار می شود که باید در دانشگاه به رشد کیفی دست پیدا کنیم؛ من این را قبول دارم، لیکن این به معنای نفی رشد کمی نباشد. ما رشد کمی هم لازم داریم. ما از زیاد شدن دانشگاه و مرکز تحقیقات و پژوهشگاه، به هر اندازه ای که باشد، حالا حالاها سود خواهیم برد. توجه بکنید که در چشم انداز بیست ساله، حد ما رسیدن به رتبه ی اول علمی در منطقه است. این همچنان که به حرکت کیفی و ضرورت احتیاج دارد، به حرکت های کمی و توسعه ی کمی هم احتیاج دارد؛ افزایش دانشجو، افزایش مراکز دانشجویی، افزایش مراکز تحقیقاتی و چیزهایی که در این زمینه روزه روز پیش می آید و بایستی به اینها رسید. باید به حد تضایی برسیم که تأمین کننده ی سد چشم انداز باشد.

یک نکته ی دیگر که این هم در واقع دنباله ی همان سخن نقشه ی جامع است، اینکه رشد علمی کشور یک فرایند است. دانشگاه یک جزیره ی جدا از قبل و بعد خود نیست. برای اینکه ما بتوانیم رشد علمی کشور را به معنای حقیقی کلمه تأمین بکنیم، این فرایند را بایستی تضمین بکنیم؛ یعنی از دبستان، تا بعد از مقاطع عالی دانشگاهی. بعد از مقاطع عالی دانشگاهی، مراکز تحقیقاتی و پیشرفتهای تحقیقاتی و ارتباط با صنعت و پیشبرد فناوری در کشور و پدید آوردن جهشهای فناوری در بخشهای مختلف کشور است که اینها به بعد از مقاطع بالای دانشگاهی مربوط می شود؛ اما باید از دبستان شروع بشود. این کار، تنها کار وزارت آموزش عالی و وزارت بهداشت هم نیست؛ این کار، کار دولت است؛ کار شورای عالی انقلاب فرهنگی است؛ کار مجامع تصمیم گیر و سیاست ساز است. البته من در این زمینه با وزارت آموزش و پرورش حرف ویژه ای دارم که حالا این در رابطه ی با آنهاست، که آنها هم در خود آموزش و پرورش در این زمینه مشکلاتی دارند و باید تأمین بشود؛ اما با نگاه مشترک، آموزش و پرورش و آموزش عالی و آموزش پزشکی و حتی برخی از بخشهای دیگر باید در این زمینه همکاری کنند تا بتوانند این فرایند را ترسیم کنند. ما کودک خودمان را باید از آغاز برای ذهن مولد، ذهن سازنده و ذهن مبتکر آماده کنیم؛ نه مثل آنچه که ما را بار آورده اند، که بنشینیم تا یک چیزی از بیرون بیاید و به دست ما بدهد و ما هم در حد همت خودمان از آن استفاده بکنیم. این به میزان زیادی به تربیتهای علمی و ذهنی اولیه ارتباط دارد که به دبیرستان و دبستان و مراکز این چنینی مربوط می شود. برنامه های علمی و درسی آنها بسیار مهم است.

نکته ی بعدی، مسئله ی ارتقای رتبه ی علمی حقیقی اساتید است؛ و به روز بودن اساتید. باید ما ترتیبی بدهیم - حالا کار اجرایی و برنامه ریزی اش به عهده ی آقایان است - که

اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران کشور

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۲۲ مورخ ۱۳۸۲/۵/۷ به پیشنهاد شورای پژوهشهای علمی کشور (نامه شماره ۲۳۳۲۵ مورخ ۱۳۸۲/۴/۳۱) اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران کشور را به این شرح تصویب کرد:

مقدمه:

توسعه پایدار و پیشرفت در هر کشوری مرهون پرورش، حفظ و نگهداری سرمایه های علمی، پژوهشی و فناوری آن کشور است. پژوهشگران موجب ترقی، تعالی، توسعه علمی و فناوری و در نهایت توسعه پایدار همه جانبه را برای کشور فراهم می سازند، از این رو شناسایی، برقراری ارتباط و حمایت از این کشر توانمند جامعه به منظور استفاده از مشارکت و همکاریهای علمی آنان در زمینه های گوناگون در راستای تحقق بند ۴ اصل سوم قانون اساسی و به استناد بند ۱۶ مصوبه «جایگاه» اهداف و وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی، و «صندوق حمایت از پژوهشگران» به منظور رفاه محققان و سامان دهی مناسب برای تولید علم و فناوری و آماده سازی بستر اجرایی آنها در جهت سوق دادن منافع تحقیقاتی و فناوری به مردم و در نهایت توسعه پایدار کشور، به شرح این اساسنامه تأسیس می گردد:

● ماده ۱- نام:

نام صندوق عبارت است از «صندوق حمایت از پژوهشگران کشور» که از این پس در این شناسنامه صندوق نامیده می شود. تبصره: صندوق دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و محل آن در نهاد ریاست جمهوری خواهد بود.

● ماده ۲- هدف:

هدف از تأسیس صندوق، ارائه کمکها و خدمات مادی و معنوی به پژوهشگران ایرانی اعم از حقیقی و حقوقی برای شکوفائی امور تحقیقاتی در راستای تولید علم و فناوری و بهره مند شدن مردم از نتایج آنها در کشور می باشد.

● ماده ۳- نوع فعالیت:

نوع فعالیت صندوق انجام حمایتهای مالی و معنوی همه جانبه از پژوهشگران ایرانی «دانشگاهی و غیر دانشگاهی» در داخل و خارج از کشور» در راستای ارتقای کمی و کیفی تولید علم و توسعه فناوری و فراهم نمودن کاربرد نتایج تحقیقاتی و تولید علمی در سطوح ملی و بین المللی می باشد.

تبصره ۱: حمایت مادی عبارت است از تأمین اعتبار و تسهیل مراحل و سازو کار تخصیص بودجه به محققان در خصوص طرحهای مصوب و ارائه شده توسط صندوق، تأمین بخشی از هزینه های شرکت در کنفرانسهای معتبر بین المللی و تهیه لوازم تحقیق و مواد مورد نیاز پژوهش که مورد تأیید کمیته علمی صندوق قرار گیرد.

تبصره ۲: حمایت معنوی عبارت است از حمایت اداری، معرفی و تأیید علمی و فراهم آوردن شرایط احترام علمی به محققان و اعطای جوایز. **تبصره ۳:** پژوهشگر به اشخاص حقیقی و حقوقی

اطلاق می شود که دارای دانش، تجربه و مدارج علمی و دستاوردهای پژوهشی بوده و صلاحیت علمی آنان به تأیید کمیته علمی صندوق رسیده باشد.

تبصره ۴: اولویت در استفاده از کمکها با پژوهشگران داخل کشور می باشد.

● ماده ۴- سرمایه:

سرمایه اولیه صندوق مبلغ بیست میلیارد ریال است که از محل کمکهای دولت تأمین خواهد شد.

تبصره: صندوق همچنین می تواند نسبت به جذب تسهیلات اعطایی بانکی، کسب درآمد حاصله از سرمایه گذاری های وجوه مازاد صندوق، دریافت کمک و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی اقدام نماید.

● ماده ۵- ارکان صندوق:

صندوق دارای ارکان زیر است:

الف) هیات امنا

ب) رئیس

ج) کمیته علمی

● ماده ۶- ترکیب هیات امنا:

هیات امنای صندوق، اعضای شورای پژوهشهای علمی کشور می باشد که رئیس شورا ریاست هیات امنا را نیز عهده دار خواهد بود.

● ماده ۷- جلسات هیات امنا:

جلسات هیات امنا به صورت عادی و فوق العاده تشکیل می گردد، جلسات عادی حداقل سالی دو بار بنا به دعوت رئیس صندوق تشکیل می شود. جلسات فوق العاده در صورت لزوم بنا به پیشنهاد رئیس صندوق و با دعوت از هیات امنا تشکیل خواهد شد و جلسات این هیات (عادی و فوق العاده) با حضور نصف به علاوه یک اعضا رسمیت یافته و تصمیمات متخذه برای موافق نصف به علاوه یک اعضای حاضر در جلسه معتبر می باشد.

● ماده ۸- وظایف هیات امنا:

هیات امنا وظایف زیر را عهده دار خواهد بود:

- ۱- تعیین سیاستهای اصولی و خط مشی های کلی مربوط به فعالیت صندوق
- ۲- تصویب آئین نامه داخلی صندوق، آئین نامه اجرایی این اساسنامه و سایر مصوبات لازم
- ۳- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد پیشنهادهای رئیس صندوق و یا پیشنهادهای ارائه شده توسط حداقل نیمی از اعضای هیات امنا.

۴- تصویب ضوابط مربوط به سرمایه گذاری برای ایجاد درآمد و نیل به خودکفایی صندوق.

۵- تصویب نمودار تشکیلاتی صندوق

۶- تصویب آئین نامه نحوه ارائه کمکهای صندوق به پژوهشگران

۷- فراهم نمودن زمینه ارتباط پژوهشگران با مراکز علمی و تحقیقاتی داخل و خارج کشور

۸- حمایت از برگزاری دوره ها و کارگاههای علمی و پژوهشی پیشرفته در زمینه دانش و فناوریهای نو در جهت ارتقای علمی و فنی پژوهشگران کشور.

۹- نظارت کلی بر حسن اجرای فعالیت صندوق

● ماده ۹- رئیس صندوق:

رئیس صندوق بالاترین مقام اجرایی صندوق است که پس از تصویب هیات امنا و با حکم رئیس هیات امنا برای مدت ۴ سال منصوب می شود. انتصاب مجدد وی بلامانع می باشد.

تبصره: عزل رئیس صندوق با رئیس هیات امنا است.

● ماده ۱۰- وظایف رئیس صندوق:

۱- اجرای کلیه مصوبات هیات امنا

۲- اداره و هدایت امور اجرایی صندوق در چارچوب اساسنامه و ضوابط و مقررات مصوب هیات امنا

۳- نصب و عزل کارکنان و ماموران صندوق، تعیین حقوق و دستمزد آنان در چارچوب قوانین و مقررات و آئین نامه های مربوط

۴- پیشنهاد اصلاح و یا تغییر در مواد اساسنامه به هیات امنا برای تصویب

۵- پیشنهاد افزایش یا کاهش سرمایه صندوق به هیات امنا برای تصویب

۶- ایجاد و انتشار نشریاتی که صندوق را در رسیدن به هدفهای خود کمک کند.

۷- حفظ و حراست اموال و دارایی های منقول و غیر منقول صندوق

۸- نمایندگی صندوق در برابر کلیه مراجع اداری و قضایی و اشخاص ثالث با حق توکیل به غیر برای استیفای حقوق صندوق در حد مقررات

۹- تهیه گزارش عملکرد سالانه صندوق و ارائه آن به هیات امنا برای رسیدن و تصویب

تبصره: کلیه اسناد مالی و اوراق بهادار صندوق با امضای رئیس صندوق و مسئول امور مالی معتبر است.

● ماده ۱۱- ترکیب کمیته علمی صندوق:

اعضای کمیته علمی صندوق از بین نخبگان جامع الشرایط علمی کشور دارای آثار و شرح علمی در معیار استاندارد بین المللی از قبیل مقالات چاپ شده در مجلات بین المللی معتبر، ثبت اختراعات بین المللی، کتب چاپ شده مورد استناد ملی و بین المللی و دارای سابق درخشان علمی و اجرایی، آشنا با علوم و فنون روز جهان، آشنا با پژوهشگران و نیازهای علمی، پژوهشی و فناوری کشور، توسط اعضای شورای پژوهش های علمی کشور معرفی و پس از تصویب کمیسیون خاص این شورا با حکم رئیس هیات امنا به مدت چهار سال منصوب می گردند.

تبصره ۱: تعداد اعضای کمیته علمی، ۷ نفر عضو اصلی و ۲ نفر عضو علی البدل می باشد.

تبصره ۲: انتخاب مجدد اعضای کمیته علمی، فقط برای دو دوره متوالی بلامانع است.

● ماده ۱۲- وظایف کمیته علمی صندوق:

۱- تأیید صلاحیت علمی پژوهشگران بهره مند از حمایت های صندوق

۲- برنامه ریزی برای اجرای سیاستها و خط مشی های علمی و پژوهشی مصوب هیات امنا

۳- پیشنهاد اصول سیاستها، خط مشی، آئین نامه

ها و گزارشهای علمی و پژوهشی اجرائی به رئیس صندوق

۴- نظارت و ارزیابی بر طرحهای مصوب صندوق

۵- تعیین کمیته ها و یا گروههای تخصصی نظارت و ارزیابی علمی

۶- پیشنهاد طرحها و برنامه های جدید به رئیس برای ارائه به هیات امنا برای دستیابی به اهداف صندوق

۷- تصویب و ارزیابی طرحهای ملی در راستای اولویتهای مصوب شورای پژوهشهای علمی کشور و سیاستها و خط مشی صندوق تا رسیدن به مراحل اجرایی

۸- تأمین تسهیلات لازم مربوط به ثبت اختراعات و کشفیات در داخل و خارج

● ماده ۱۳- فعالیتهای مالی صندوق:

فعالیتهای مالی صندوق، زیر نظر رئیس صندوق با آئین نامه مربوط که به تصویب هیات امنا خواهد رسید اداره می شود و از نظر مقررات مالی و معاملاتی تابع مفاد قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی (مصوب ۲۳۶۹۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی) خواهد بود.

تبصره ۱: سال مالی صندوق از اول فروردین هر سال لغایت آخر اسفند ماه همان سال است.

تبصره ۲: وجوه صندوق در حساب خاصی که در یکی از بانکها افتتاح می شود نگاهداری و کلیه پرداختها با صدور چک از حساب یاد شده صورت می گیرد.

اساسنامه فوق با یک مقدمه و ۱۳ ماده و ۱۱ تبصره در جلسه ۵۲۳ مورخ ۱۳۸۲/۵/۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

اصلاح ماده ۱۶ اساسنامه

صندوق حمایت از پژوهشگران کشور

مصوب جلسه ۵۳۶ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۸

شورای عالی انقلاب فرهنگی کشور

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۳۶ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۸ به پیشنهاد معاون اول رئیس جمهور (نامه شماره ۹ مورخ ۱۳۸۳/۵) ماده ۶ اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران کشور را به این شرح تصویب کرد:

● ماده ۶- صندوق دارای هیات امنایی متشکل از اعضای زیر است:

۱- معاون اول رئیس جمهور (رئیس هیات امنا)

۲- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

۳- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۴- وزیر جهاد کشاورزی

۵- وزیر صنایع و معادن

۶- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

۷- شش نفر از اساتید و پژوهشگران برجسته به پیشنهاد رئیس صندوق و تأیید رئیس هیات امنا با حکم رئیس جمهور

۸- رئیس صندوق به عنوان عضو و دبیر هیات امنا

نقش بنیادهای حمایتی و پیوند دهنده و نخبه پرور

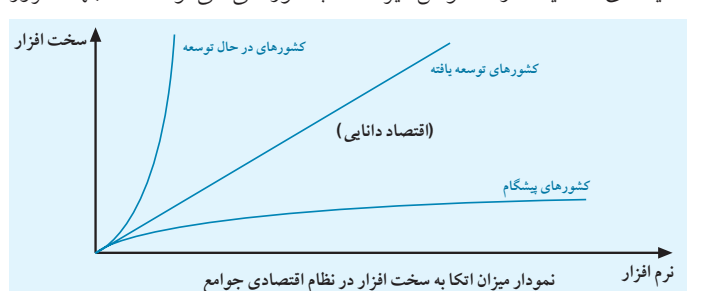
در سالهای ابتدایی دهه ی نود میلادی اصول توسعه کلان کشورها با واژه پایدار همراه شد. توسعه پایدار دربرگیرنده توسعه اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی همراه با حفظ محیط زیست است. از همین زمان همه کشورهای جهان، حتی کشورهای عقب مانده و در حال توسعه نیز برنامه های توسعه خود را بر اساس مفاهیم توسعه پایدار ایجاد کرده اند. به طور کلی مفهوم توسعه پایدار شامل سه هدف عمده می باشد:

- ایجاد جامعه خردمند
 - ایجاد جامعه سالم، هم از بعد فیزیکی و هم از جنبه ی معنوی
 - ایجاد رفاه توأم با عدالت اجتماعی
- یکی از ابزارهای نیل به توسعه پایدار، استقرار نظام اقتصادی دانش محور (اقتصاد دانایی) است. در این نوع اقتصاد، دانش مهم ترین عامل توسعه بوده و پایه های آن سیستم بر خلاقیت، انتشار و بهره برداری از دانش استوار می باشد. چنین ساختاری نیز منطبق با اهداف و راهبردهای کلان کشور نظیر برنامه چهارم توسعه و سند چشم انداز بیست ساله و همچنین مفهوم جنبش نرم افزاری می باشد.

در این راستا، همان طور که رهبر فرزانه فرمودند، جنبش نرم افزاری به معنای ارتقای فکر و اندیشه و ایجاد تحول در تمام حوزه های علوم و گفتمانهای علمی می باشد. (اینگونه استنباط می شود که چنین حرکتی نیاز به نوعی ساختار مکمل دارد تا بتواند از دستاوردهای این جنبش استفاده بهینه نماید). از طرفی اقتصاد دانش محور به عنوان یک نظام تکمیلی با تکیه بر دستاوردهای جنبش نرم افزاری می تواند راه را برای توسعه پایدار کشور هموار سازد.

برای تبیین بیشتر موضوع می توان مقایسه ای شماتیک در خصوص میزان

اتکا به نرم افزار در جوامع مختلف نمود. همان گونه که در نمودار مشخص است، کشورهای توسعه یافته در یک گذار، حرکت و برنامه ریزی مستمر، قابلیت تبدیل شدن به کشورهای پیشگام را دارند. حال آنکه این مهم برای کشورهای در حال توسعه به صورت گذاری به توسعه یافتگی و سپس به پیشگامی خواهد بود. با توجه به جایگاه ایران در میان کشورهای در حال توسعه، این گونه به نظر می رسد که کشورمان برای نیل به مرحله پیشگامی چاره ای جز گذر از مرحله توسعه یافتگی ندارد. اما با توجه به اهداف سند چشم انداز بیست ساله در خصوص تبدیل ایران به یک کشور پیشگام در سطح منطقه، این امکان وجود دارد که با یک جهش برنامه ریزی، مدیریتی و اجرایی - اقتصادی و بدون عبور از مرحله توسعه یافتگی، به سمت مرحله پیشگامی رهسپار شویم. بدون شک این امر نیازمند تغییر دیدگاه اقتصادی در کشور، از توجه به سخت افزار و ماشین آلات به نرم افزار و تولید فکری، خواهد بود. این تغییر دیدگاه نیز به نوبه خود نیازمند فعالیتی همگانی و شبکه ای است و امید است تا با جایگزینی دیدگاه شبکه ای و حذف نگاه تک متولی گری نسبت به انجام امور، به ویژه در حوزه پژوهش، این مهم قابل دسترسی باشد. این بدان معنا است که برای حصول اطمینان از تحقق اهداف سند چشم انداز بیست ساله، سیستم اجرایی کشور ملزم به ترویج دیدگاه شبکه ای در انجام امور است. در این دیدگاه همپوشانی نهادهای مختلف در انجام یک امر تداخل تلقی نشده و منجر به ایجاد هم افزایی و بهبود و ارتقای عملکرد کلی و نهایی خواهد شد.

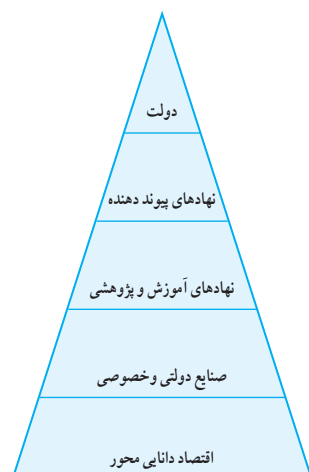
سلسله مراتبی از شبکه ها بوده که در آن اقتصاد دانش محور، نرم افزاری برای این دنیای شبکه ای می باشد که به وسیله شدت نرخ تغییر و نرخ یادگیری، اداره می شود. در این صورت توانایی دسترسی و پیوستن به روابط دانش محور و تفکر محور، موقعیت اقتصادی و اجتماعی افراد را در آینده تعیین می کند.

از طرفی می توان ادعا نمود در صورت ادامه وضعیت کنونی و فعلی جامعه، در کشور ما که دارای یک سیستم اقتصادی قدیمی، ماشین محور و متکی به فناوریها و ابزارآلات وارداتی است، حل برخی از معضلات جامعه امروزی، از جمله اشتغال، نه تنها امکان پذیر نخواهد شد بلکه مشکلات دیگری نظیر پدیده فرار مغزها را درامن خواهد زد.

در مقابل، توجه به ساختار اقتصاد دانش محور چون متکی به نیروی انسانی است و دانش و تفکر به عنوان عامل درونزای آن، خود ایجاد ثروت می کند و بخودی خود اشتغالزایا بوده و این اشتغال به دلیل اتکا به دانایی از پایداری و ثبات دائمی بهره خواهد برد.

از طرف دیگر چون پایه های چنین سیستم اشتغال زایی بر دانش، نوآوری و ابداع استوار است، باعث ایجاد هم افزایی داخلی خواهد شد. لذا به نظر می رسد که استقرار یک سیستم اقتصادی جدید و دانش محور منجر به ایجاد یک راه حل پایه و مؤثر برای معضلاتی نظیر اشتغال و فرار مغزها خواهد شد و چه بسا تأثیر مثبت این سیستم باعث تبدیل پدیده فرار مغزها به بازگشت اندیشه ها گردد.

حال باید به این مسئله پرداخت که فرایند مدیریت فعالیت شبکه ای در جهت تبدیل سیستم اقتصادی قدیم به جدید و استقرار نظام اقتصادی دانش محور - با در نظر گرفتن جایگاه نظام پژوهش و نوآوری به عنوان فراهم کننده ورودی اصلی این نظام - چگونه خواهد بود. شکل هرمی زیر

نمایانگر وضعیت نهادهای مختلف در رابطه با مدیریت این فعالیت شبکه ای می باشد. شایان ذکر است که با حرکت به سمت رأس هرم بر میزان نقش سیاست گذاری نهادها افزوده خواهد شد.

همان گونه که از شکل برمی آید، دانش و نوآوری و خلاقیت به عنوان برونداد سیستم پژوهش و نوآوری کشور، دستمایه اصلی نظام اقتصاد دانایی محور است. به بیان دیگر استقرار نظام اقتصاد دانایی محور بدون وقوع ابداع و نوآوری از طریق سیستم پژوهش، امری است بی معنی. پژوهشگران به عنوان عاملان اصلی نظام پژوهش و نوآوری وظیفه انجام این امور، یعنی تولید دانش و ابداع و خلاقیت، را بر عهده دارند. لذا به صورت منطقی می توان از این روابط استنباط کرد که در استقرار نظام اقتصاد دانایی محور اهمیت دادن به مقوله پژوهش و پژوهشگر، امری زیر ساختی و مهم است.

به طور خاصی می توان اشاره نمود که در نظامهای اقتصادی قدیم که متکی به ابزارآلات و ماشینها و به طور کلی سخت افزار می باشند، پرداختن به مقوله خطیر و حساس پژوهش و حمایت از پژوهشگر موضوع زیر ساختی و مهم نبوده و لذا در برنامه ریزی توجه به آن اهمیت چندانی ندارد اما در نظامهای اقتصادی جدید و دانش محور، پژوهشگر به عنوان شخصیت اصلی مولد دانش و ابتکار دارای نوعی ویژگی "محوری" گردیده است و لذا پرداختن به امور پژوهشی از حالت لوکس و تشریفاتی خارج شده و جنبه ای حیاتی یافته و در برنامه ریزی دارای اهمیت اساسی محسوب می گردد.

از این رو به منظور سازگار سازی ارکان نظام اقتصادی قدیم و سایر نهادهای درگیر در اداره امور کشور با این تغییر و تسریع در دستیابی به دانایی محوری در کلیه ارکان کشور به ویژه، توجه نقش نظام پژوهشی و پژوهشگر، باید نهادهای پیوند دهنده ای ایجاد گردند که رابطه ی بین عوامل مختلف از جمله دولت را با بازار و سیستم اقتصادی پیوند داده و تسهیل نمایند. به بیان دیگر این نهادها به شکل گیری بازار پژوهش و تولید ثروت از این طریق کمک می نمایند.

این سخن بدان معنی است که هدف غایی نهادهای پیوند دهنده ایجاد هم افزایی در جهت بهبود عملکرد کلی با هدف گسترش پژوهش و بالطبع تولید و افزایش ثروت از طریق نظام اقتصادی دانش محور می باشد که افق تمام این فعالیتها را توسعه پایدار کشور تشکیل می دهد.

به امید توسعه ای پایدار

۱۲- اخذ گزارش نهایی و نسخه الکترونیک آن به انضمام نمونه ای از دستاوردهای طرح و عنوان کردن آن در جلسه کمیته علمی به منظور تایید و اعلام اتمام طرح
 ۱۳- اعطای گواهی اتمام طرح به مجری لازم به ذکر است که طرحهای تحقیقاتی در صندوق حمایت از پژوهشگران به صورتهای زیر تعریف می شوند:
 ۱- ارائه طرح از طریق ارسال پروپزال توسط مجری
 ۲- سفارش پروژه از سوی صندوق بر اساس نیازها و اولویتهای پژوهشی

۶- ارسال کپی مستندات طرح پژوهشی جهت داوران
 ۷- جمع بندی نظرات داوران و طرح مجدد در کمیته تخصصی به منظور تصمیم گیری در خصوص رد یا قبول طرح
 ۸- ارجاع طرح مصوب جهت تایید نهایی در کمیته علمی صندوق و مشخص نمودن بودجه دستاوردهای طرح و ناظر آن
 ۹- اعلام پذیرش طرح به مجری
 ۱۰- گزارش گیری مستمر (فصلی) از مجری و ارسال جهت ناظر
 ۱۱- درخواست پرداخت بر اساس درصد پیشرفت تعیین شده توسط ناظر

مدیریت ارزیابی طرحها

معرفی

۳- ارسال جهت دبیر کمیته تخصصی
 ۴- طرح در جلسه کمیته تخصصی
 ۵- تعیین ۳ تا ۵ داور جهت بررسی علمی طرح

مدیریت ارزیابی طرحها به عنوان بازوی علمی - اجرایی صندوق ایجاد گردیده و طبق ماده ۱۳ از آیین نامه داخلی، وظایف زیر را بر عهده دارد:

۱- پیگیری و نظارت بر روند کارشناسی طرحها
 ۲- نظارت و ارزیابی روند کار گروه مشاوران تخصصی (کمیته های تخصصی)
 ۳- تبیین نوع تسهیلات قابل ارائه به هریک از متقاضیان و ارائه آن به کمیته علمی
 ۴- ارائه گزارشات دوره ای به رئیس صندوق

این مدیریت از دو بخش کمیته های تخصصی، امور قراردادها و نظارت تشکیل شده است.

طبق مفاد ماده ۱۱ از آیین نامه تشکیل کمیته های تخصصی، این کمیته ها از مجموعه های مشورتی و تخصصی در حوزه مدیریت ارزیابی طرحها بوده و اعضای آن از میان متخصصان و کارشناسان علمی و اجرایی آشنا با علوم و فنون روز جهان، توسط کمیته علمی صندوق انتخاب و با حکم رئیس به مدت ۲ سال منصوب می شوند.

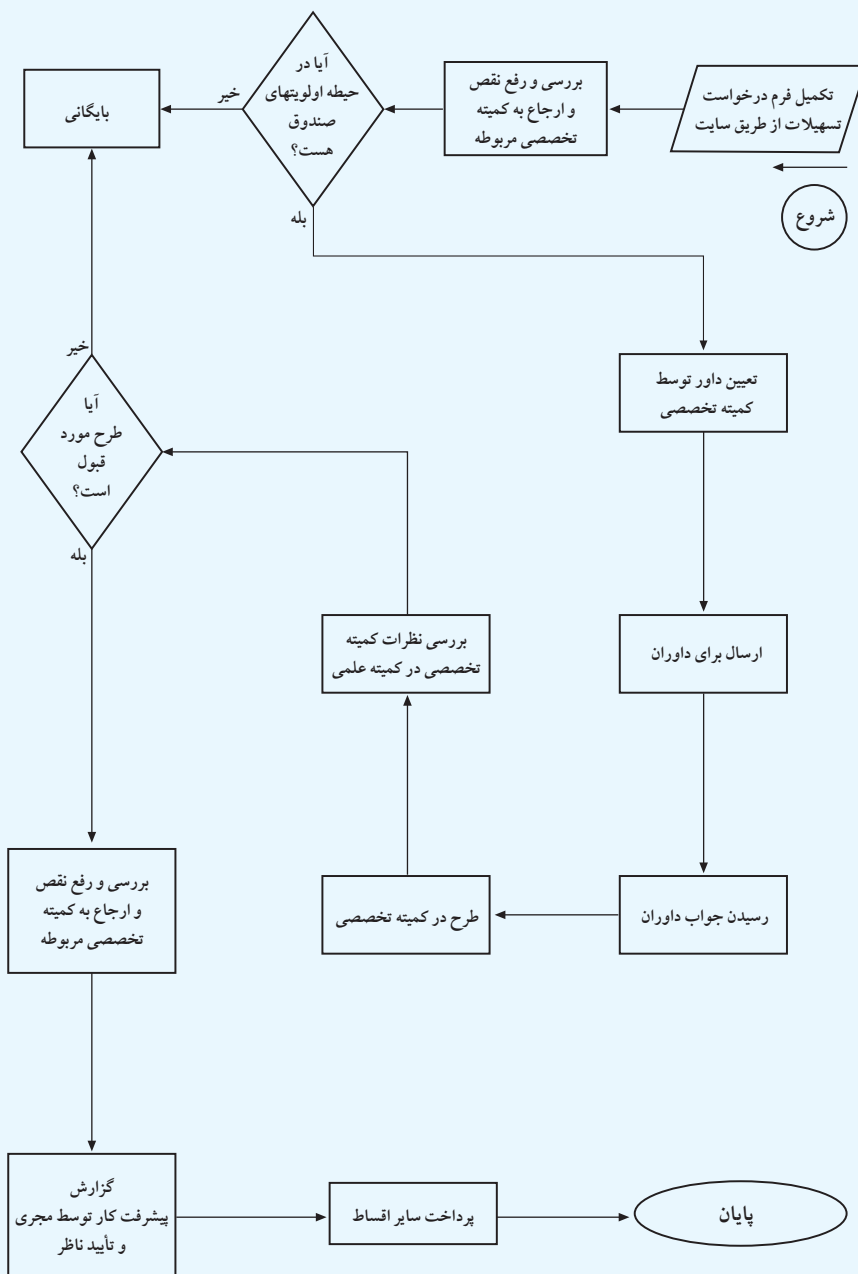
ریاست هر کمیته تخصصی، بر حسب زمینه فعالیت، بر عهده یکی از اعضای کمیته علمی صندوق می باشد. تعداد اعضای هر کمیته ۷ نفر و اسامی آنها به شرح زیر است:

- ۱- کمیته تخصصی علوم و علوم زیستی
- ۲- کمیته تخصصی علوم پزشکی و دامپزشکی
- ۳- کمیته تخصصی فنی و مهندسی
- ۴- کمیته تخصصی کشاورزی و منابع طبیعی
- ۵- کمیته تخصصی علوم انسانی و هنر
- ۶- کمیته تخصصی میان گروهی

رویه دریافت، بررسی و تصویب طرحهای پژوهشی در این مدیریت به شرح زیر می باشد:

۱- دریافت نسخه الکترونیک پروپزال طرح توسط واحد پذیرش طرحها
 ۲- تعیین کمیته تخصصی مرتبط

نمودار گردش کار چگونگی تصویب طرح

استاد ما وقت مطالعه کردن داشته باشد. استادی که مثل بعضی از روضه خوانها در دهه ی محرم از این مجلس به آن مجلس؛ «دو کلمه و دعایان بکنم!» از این دانشگاه به آن دانشگاه، از آن دانشگاه به این دانشگاه، این استاد نمی تواند دستگیر دانشجو باشد. خود اساتید - من با اساتید سالی یکی دو بار جلسه دارم؛ شاید بعضی از آقایان هم در آن جلسات بودید و بعضی هم در تلویزیون دیدید - به این معنا مدعناند و قبول دارند که این کمبود کار و مشکل آنهاست. البته تلاش معاش است و تقریباً می شود گفت که چاره ای هم ندارند؛ اما باید شما این را تأمین کنید. عرض کردم، مسئولان این بخش شماها هستید. به شما باید گفت: این را باید دنبال کنید، برایش فکر کنید. استاد برای دانشجو باید وقت بگذارد؛ استاد باید در اتاقش بنشیند تا دانشجو بیاید از او پرسد و حرف بزند. نه اینکه بیاید مثل معلم دبستان یا دبیرستان، در کلاس یک درسی بدهد و بعد هم گچ را بیندازد و خدا حافظ! اینکه فایده ای ندارد. باید برای دانشجو وقت بگذارد و وقت مطالعه داشته باشد؛ بنشیند مطالعه کند. واقعا استادی که مطالعه نکند، در سش پوچ در می آید. حالا حسن درسهای حوزوی و طبگی ما این است که اگر استاد بی مطالعه بیاید و بی ربط حرف بزند، فردا دیگر شاگرد پای درس او نمی آید. بعد از مدتی در سش از صد نفر به پنجاه نفر و بیست نفر می رسد و گاهی هم تعطیل میشود؛ اما دانشگاه این طور نیست؛ این شاگرد بیچاره مجبور است که به این کلاس بیاید و مجبور است این واحدها را با این استاد بگذراند و منتظر نمره ای او هم هست و نمی تواند به او جسارتی هم بکند. پس از این جهت، این عیب دانشگاه است و این حسن حوزه است. بالاخره شما کاری کنید که استاد بتواند خودش از لحاظ علمی و سطح دانش خود، ارتقاء پیدا کند.

نکته ی بعدی، مسئله ی تربیت و فضای دینی و فرهنگی در دانشگاههاست؛ این بسیار چیز مهمی است و کشور به این مسئله احتیاج دارد. گویی این طور باور شده که اگر کسی یا جوانی به دانشگاه آمد، باید از لحاظ رتبه دینی و فرهنگی تنزل کند و از دانشگاه بیرون بیاید! چرا عکس این قضیه اتفاق نیفتد؟ دانشگاه طوری باشد که وقتی جوان فارغ التحصیل دبیرستان به دانشگاه آمد و از آن بیرون آمد، از لحاظ عمق دینی و رعایت دینی و اخلاق دینی پیشرفت کرده باشد؛ این را اصل قرار بدهید؛ این باید بشود. کجا بهتر از دانشگاه و زمینه ی بسیار نورانی دل دانشجویان جوان؟ شما می بینید امروز چقدر تلاش می شود که جوانان ما را از دین و از مظاهر دینی دور کنند. شما دانشگاه ما را ببینید؛ آن اعتکافش است و آن نماز جماعتش است. به من یک گزارشی از نماز جماعت دانشگاهها دادند؛ متوسط حضور دانشجویان در نماز جماعت در دانشگاهها از همه ی جای کشور بیشتر است؛ البته غیر از صحنهای مطهر

و مسجد گوهرشاد و آن جایی که زواری هست. اما مثلا کوچه، بازار، خیابان و مسجد محله که مرکز متدینهاست، دانشجویان دانشگاهها بیشتر از آنها در نماز جماعت شرکت می کنند. این، خیلی حرف مهمی است. و این که از دانشجویها هم در اعتکافها - آنهایی که در مساجد دانشگاهها یا در مساجد دیگر هستند - شرکت می کنند. دل دانشجو، دل خیلی خوبی است؛ ما باید به حال دانشجو غبطه بخوریم؛ یعنی بنده که غبطه می خورم. دلهای پاک و نورانی، آن وقت همراه با معرفت؛ این دیگر آن جوان عوام

دانشمندان دیگر را تا امروز؛ اما به قدر یک تاریخ علم نویس مانند «جرج سارتن» - من سی چهل سال پیش، هم کتاب «پیر روسو» را که تاریخ علوم است، هم کتاب «جرج سارتن» را دیده بودم - که دوره های علمی اسلامی را تقسیم می کند به دوره ی جابرین حیان، دوره ی خوارزمی و دوره ی فلان، دانشمندان خودمان را نمی شناسیم! دانشجوی ما آنها را نمی شناسد، ولی آنها می شناسند! خیام را به عنوان یک دانشمند و یک ریاضی دان بزرگ در دنیای غرب می شناسند؛ اما دانشجوی ما خیام را مثلا با

فرازهایی از بیانات مقام معظم رهبری مبنی بر اهمیت علم در دیدار با روسای دانشگاهها

هیچ چیز ندان نیست. دل او با نور علم هم روشن است، آن وقت پاک و صاف هم هست. باید کاری کنیم که عوامل دورکننده ی جوان از محیط دینی و تربیت دینی و اخلاق دینی کم اثر بشود. همه یک جور نیستند و خانواده ها و پدر و مادرها مختلف هستند و تاثیراتی هم هست. کاری کنیم که این تاثیرات به حداقل برسد. ذهن جوان دانشجو، ذهن پرسشگری است؛ این خیلی چیز خوبی است. بعضی خیال می کنند این نقطه ی ضعف است؛ نه، این نقطه ی قوت است. گاهی این قدر از ما نمی پرسند که دلمان می گیرد؛ می گویم بپرسند تا بتوانیم یک چیزی را بگویم. دانشجو باید بپرسد، تا آنچه را که می شود گفت، به او بتوان گفت. بهترین کسانی که می توانند در مسائل دینی، اعتقادی، سیاسی، معرفتی، توحیدی، پرسشگری کنند، جوانان دانشجو هستند. با این زمینه و استعداد، ما بایستی برای محیط دینی دانشجو و فضای تربیتی، دینی و فرهنگی دانشگاهها تلاش کنیم. در همین زمینه، مسئله ای اعتماد به نفس ملی را - که حالا چون متداول است، می گویند غرور ملی؛ چون کلمه ی غرور، کلمه ی قشنگ خوش معنایی نیست؛ اما حالا متداول است. مراد همان احساس افتخار و اعتماد به نفس ملی است - باید در دانشجو زنده کرد. ما از اول، در سهایمان این طور بوده که اسم دانشمند یونانی قدیم - طالس فرض بفرمایید - تا دانشمندان گوناگون غربی در قاعده ی هندسه یا در فرمول شیمی را می شناختیم؛ و همین طور

کوزه ی گلی می شناسد؛ اگر هم بشناسد. نمی داند خیام که بوده است. ببینید اینها موجب می شود که آن اعتماد به نفس ملی از دست برود و دانشجوی ما سابقه ی علمی، گذشته ی علمی و میراث عظیم علمی خودش را نشناسد و افتخارات علمی خودش را در گذشته نداند. این از جمله ی کارهایی است که باید حتما در محیط دانشگاه انجام بگیرد. درس می گذارید، رشته می گذارید، تبلیغات می کنید، هر کاری می کنید، من نمی دانم، این کار باید بشود. نکته ی بعد مسئله ی تحقیقات است، که حالا چون زیاد تکرار شده، به آن درست توجه نمی شود؛ مثل این اذکار عبادی که آدم تکرار می کند و همین طور عادت می کند، در حالی که ذهن انسان جای دیگر است! در برنامه ی چهارم، تا سه درصد تولید ناخالص را برای بودجه ی تحقیقات در نظر گرفته اند. از قبل گفتند باید تا آخر برنامه ی چهارم، بودجه ی تحقیقات به سه درصد برسد. در سال گذشته هم - به نظرم با آخر ۸۳ بود یا اوایل ۸۴ - که در اینجا و در جمع اساتید صحبت بودجه ی تحقیقات شد، یک نفر گفت بودجه تحقیقات فلان درصد شده، من گفتم نه، به یک درصد رسیده و تا آخر امسال هم به یک و نیم درصد خواهد رسید؛ اما اخیرا به من گزارش دادند که شش دهم درصد شده است! حالا ظاهرا همه ی همان شش دهم را هم نداده اند؛ چهل پنج صدم درصد داده اند! اینکه نمی شود. اول آن برنامه ی پنج ساله، برنامه و قانون است، باید تحقق پیدا

بکند؛ تخلف از برنامه، تخلف از قانون است؛ وانگهی این حیات آینده ی کشور است. این همه راجع به علم و تولید علم و تحقیقات و این مسائل حرف می زنیم، آن وقت بودجه ی تحقیقات کشور، اعتباراتش داده نشود، کم بشود، بی اعتنائی بشود؛ این نمی شود. خوب، حالا ما بقیه ی چه کسی را بگیریم؟ اگر به آقای رئیس جمهور بگوییم، می گوید در دولت مطرح کنند. باید بقیه ی همین دو تا آقایان وزیر را بگیریم! و از اینها بخواهیم که در دولت این مسئله را دنبال کنند؛ یعنی حقیقتا این مسئله ی تحقیقات، قضیه ی کوچکی نیست.

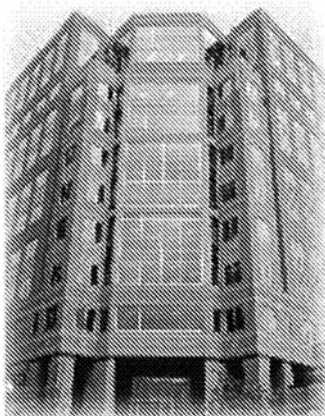
یک نکته ی دیگر، مسئله ی نسبت دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی به کل دانشجویان است. شنیده ام این نسبت خیلی پایین است. آن طور که به من گزارش کرده اند، این نسبت شش درصد است. این، پایین است. طبق نظر افراد صاحب نظر، این نسبت باید به حدود سی درصد برسد؛ روی این کار بشود. بنابراین برای اینکه بتوانیم این دانشجویان را به این نسبت برسانیم، ما به تکثیر مراکز تحصیلات تکمیلی و پدید آوردن رشته هایی که نداریم، احتیاج داریم. این نسبت را باید حفظ بکنیم؛ این هم مهم است.

پارکهای علم و فناوری هم که اخیرا چند سالی است که دارد انجام می گیرد، کار خوبی است. آن طور که سه چهار سال پیش دوستانی در این زمینه ما برای من شرح و گزارش دادند، کار بسیار خوبی است. البته شنیده ام از این حدود ده پارک علمی و فناوری در کشور، دو سه تا بیشتر فعال نیست و بقیه متوقف است. این هم جزء کارهای خوب است که مسئولان مربوط، به این مسائل توجه کنند.

این حرفها را باید بگوییم، تکرار بکنیم و اینها را فقط موعظه هم تلقی نکنید. من خواهش از رؤسای دانشگاهها و رؤسای مراکز تحقیقاتی و هم از آقایان وزرا و هیئت رئیسه های وزارتخانه ها که اینجا تشریف دارید، این است که، سخنانی که ما به شما عرض کردیم، موعظه نیست و این طور نیست که یک منبر رفیقیم و حالا یک تذکرانی دادیم؛ نه، اینها اجرائیاتی است که لازم الاطاعه و لازم الاجراست. باید این کارها را بکنید. اگر نکردید، در قانون مجازات معینی ندارد که بگویند چنانچه این کار انجام نگیرد، فلان وزیر یا فلان مسئول، باید مجازات بشود؛ اما مجازات سخت تری دارد و آن قضواتهایی است که درباره ی شما خواهد شد. قضاوت ما امروز در مورد آن کسانی که دانشگاههای ما را از آغاز پیدایش بافت غیربومی و غیرناظر به نگاههای ملت و کشور تشکیل دادند و ما را به اینجا رساندند و به این انحطاط ما را کشاندند، چیست؟ چنانچه کوتاهی کنیم، آن وقت یک چنین قضواتی در مورد ما خواهد بود. مجازات ما از مجازاتی که حالا در قانون برای یک جرم مشخص تعریف کرده باشند، سخت تر است.

معرفی بنیادهای حمایت کننده علمی

بنیاد ملی علوم آمریکا (NSF)

مهندسی که باعث توسعه علمی کشور در سطوح ملی و بین المللی گردد.

● اهداف راهبردی

اهداف راهبردی که NSF در آنها سرمایه گذاری و حمایت می کند به چهار دسته تقسیم می گردند:

الف- مردم به گروهی از نیروهای انسانی شامل دانشمندان، مهندسين، تکنسینها و شهروندان آمریکایی آموزش دیده که چه در آمریکا و چه در کشورهای دیگر جهان مشغول به کار هستند، اطلاق می گردد.

ب- ایده ها: منظور از آن کشف استعدادها در میان مرزهای دانش و مهندسی و شناسایی و تربیت نیروهای ماهر و متخصص در راستای خدمات دهی به جامعه.

ج- ابزارها: دسترسی گسترده به پژوهشگران و به امکانات، تجهیزات و سایر تشکیلات زیرساختی پژوهشهای علمی و مهندسی بر طبق آخرین پیشرفتهای علمی است که از این طریق دستیابی به نوآوری، آموزش و اختراع را ممکن می سازد.

د- موسسه های نخبه پرور: موسسه های برجسته، خلاق و نخبه پرور که نقش رهبری در پیشبرد امور تجاری کشور مطابق با آخرین پیشرفتهای علمی را برعهده دارند.

● فعالیتها

اهم فعالیتهای NSF به شرح ذیل است:

- ۱- راه اندازی و حمایت از برنامه ها و پژوهشهای علمی در رشته های علوم پایه و مهندسی در تمام سطوح از طریق صدور گرنت و عقد قرارداد با پژوهشگران در جهت تقویت پتانسیل پژوهش و برنامه های آموزشی در کلیه سطوح و همچنین ارزیابی اثر پژوهش در توسعه صنعت کشور و رفاه عمومی.
- ۲- اهداء بورس تحصیلی (fellowship) به دانشجویان رشته های علوم و مهندسی.
- ۳- ترغیب به تبادل اطلاعات علمی مابین دانشمندان و مهندسين اعم از آمریکا و سایر کشورها.

بنیاد ملی علوم آمریکا (NSF) یک بنیاد مستقل دولتی است که در سال ۱۹۵۰ توسط کنگره آمریکا در جهت پیشرفت و ارتقاء علوم و گسترش مرزهای دانش، بهداشت همگانی، کامیابی و رفاه جامعه و نیز امنیت کشور، با بودجه سالانه ای حدود ۵/۵ میلیارد دلار تشکیل گردید. نقش این بنیاد در حمایت از پژوهشهای بنیادی - کاربردی، بسیار حائز اهمیت بوده و تقریباً در ۰/۲۰ کل طرحهای پیشنهادی موسسه های پژوهشی سرمایه گذاری می نماید. این بنیاد در زمینه های گوناگونی از علوم پایه، مهندسی و اجتماعی به عنوان یک صندوق، پشتوانه مالی مهمی به شمار می آید. NSF هر سال بیش از ۳۵۰۰۰ طرح پیشنهادی از موسسه های پژوهشی دریافت می کند که از این تعداد حدود ۱۰۰۰۰ طرح توسط تیمی از نخبگان و کارشناسان خبره انتخاب و سپس نسبت به صدور گرنتها اقدام می گردد.

● جایگاه

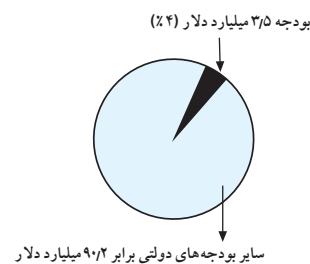
NSF یک بنیاد مستقل و دولتی است که اعضای آن توسط رئیس جمهور منصوب و سپس به تایید سنای آمریکا می رسند.

● دیدگاه

دیدگاه این بنیاد توانمند ساختن آینده کشور از طریق کشف، آموزش و نوآوری است. بدین طریق که از پژوهشگران و ایده هایشان و همچنین ابزار مورد نیاز جهت سرعت بخشیدن به پیشرفت علوم و متعاقب آن رهبری جهان، حمایت و سرمایه گذاری می نماید.

● مأموریت

مأموریت این بنیاد، ارتقاء پیشرفت علوم، بهداشت همگانی، رفاه و کامیابی و حفظ امنیت کشور است. اگرچه تنها ۴ درصد از کل بودجه دولتی را جهت سرمایه گذاری در پژوهش و توسعه آن در اختیار دارد ولیکن نقش بسیار مهمی در حمایت از پژوهش ایفاء می کند.

سایر مأموریتهای NSF به شرح ذیل است:

- ۱- راه اندازی و حمایت از پژوهش در علوم پایه و مهندسی.
- ۲- راه اندازی و حمایت از برنامه هایی که در جهت تقویت پتانسیل پژوهشهای علمی ارائه می گردند.
- ۳- راه اندازی و حمایت از برنامه های آموزشی در رشته های علوم پایه و مهندسی در تمام سطوح.
- ۴- حمایت از هرگونه اطلاعات و خط مشی علمی در رشته های علوم پایه و

۴- حمایت از طرحهای پژوهشی مورد نیاز کشور در رشته های مختلف علوم پایه و مهندسی از طریق ارزیابی دقیق آنها و ایجاد پیوند بین پژوهش و برنامه های آموزشی با سایر برنامه های دولتی و غیر دولتی.

۵- تأسیس بانک اطلاعاتی جهت جمع آوری، تفسیر، تحلیل اطلاعات علمی و فنی و پخش در سراسر آمریکا و همچنین تعیین یک خطی مشی مشخص جهت تبادل اطلاعات بین پژوهشگران با سایر موسسه های دولتی.

۶- تعیین و پرداخت مبلغ مصوب به دانشگاهها و موسسه های علمی معتبر از طریق صدور گرنت و یا عقد قرارداد در راستای تهیه امکانات پژوهش.

۷- راه اندازی و حمایت از فعالیتهای ویژه علمی و مهندسی در راستای افزایش مشارکت و همکاریهای بین المللی موسسه های پژوهشی آمریکا با سایر موسسه های پژوهشی جهان و اثرات آن بر اجتماع.

۸- راه اندازی و حمایت از پژوهشهای بنیادی - کاربردی در تمامی موسسه های پژوهشی.

۹- حمایت از فعالیتهای پژوهشی خاص در جهت افزایش مشارکت زنان و بخش اقلیت جامعه و نیز سایر بخشهایی که از سهم کمتری در علم و دانش برخوردار بوده اند.

در دهه اخیر اینترنت به عنوان رسانه ای با قابلیت های بسیار و در عین حال ارزان قیمت نقش مهمی را در برقراری ارتباط بین عموم مردم با یکدیگر و نیز با سازمانها بر عهده گرفته است. در کشور ما نیز این فناوری کم کم جای خود را باز نموده و هم اکنون در بین عموم مردم و بخصوص قشر پژوهشگران کشور از دسترسی قابل قبولی برخوردار شده است. صندوق نیز همگام با سیاست های پیشرو نظام در جهت تحقق دولت الکترونیک^۱ سعی نموده است تا استفاده مناسب را از این رسانه در جهت انجام وظایف خود بنماید. در این راستا وب سایت صندوق در زمستان ۸۳ راه اندازی شد.

وب سایت صندوق حمایت از پژوهشگران کشور (www.insf.org) وظایف متعددی را عهده دار است. اولین و بدیهی ترین کاربرد آن، اطلاع رسانی شفاف، دقیق و به هنگام به پژوهشگران ایرانی می باشد. بدین منظور طیف وسیعی از اطلاعات مرتبط با پژوهش و صندوق حمایت از پژوهشگران کشور از طریق این وب سایت به صورت الکترونیکی در معرض دید بازدیدکنندگان قرار گرفته است. بخش های اطلاع رسانی وب سایت صندوق عبارتند از: معرفی صندوق، آئین نامه ها، اخبار، پیوندها، راهنمایی در مورد سایر سازمانهای ارائه دهنده تسهیلات و روش های تماس با صندوق. برای اینکه جریان اطلاعات بین صندوق و پژوهشگران صرفاً یک طرفه نباشد این امکان فراهم آمده است تا محققان بتوانند با پست الکترونیک با دبیرخانه الکترونیک صندوق (info@insf.org) تماس حاصل نمایند. همچنین پژوهشگران می توانند با آدرس riasant@insf.org مستقیماً با ریاست صندوق ارتباط داشته باشند. آدرسهای ذکر شده به صورت روزانه بررسی می شوند تا کمترین تأخیر در روند ارتباطات ایجاد شود.

صندوق تنها به استفاده از جنبه اطلاع رسانی اینترنت بسنده نکرده است و سعی نموده تا یکی یکی لایه های دولت الکترونیک^۲ را از طریق وب سایت خود پیاده سازی نماید. به این منظور در فاز اول توسعه وب سایت صندوق، تعدادی از فرآیندهای پر کاربرد و وقت گیر صندوق انتخاب و به صورت اینترنتی درآمده اند. هدف از این کار نه صرفاً استفاده از فناوری جدید بلکه استفاده از آن در جهت اهداف صندوق بوده است. این فرآیندها در زیر تشریح شده اند.

● ارسال اینترنتی طرح

در روش سنتی بخش زیادی از ارتباط بین

مجریان و صندوق با استفاده از سیستم پست انجام می گرفت. این امر باعث می شد تا زمان گرانبهایی در مراحل مختلف ارزیابی طرح برای انتقال اطلاعات و اسناد از دست برود. این مراحل عبارتند از ارسال و دریافت طرح، درخواست تکمیل اطلاعات از مجری، ارسال طرح برای داوران و دریافت نتیجه داوری، ارسال پرسش های داور برای مجری، دریافت جواب مجری و غیره. بدین ترتیب وابسته به راندمان سیستم پست، بین چند هفته تا چندین ماه برای ارتباطات بین

پژوهشگر می رسند. تمامی این اطلاع رسانی ها بصورت خودکار و از طریق وب سایت انجام میشوند.

● داوری اینترنتی طرحها

از طرف دیگر صندوق توانسته است تا ارتباط خود با داوران طرحها را نیز به طور کامل اینترنتی نماید. به این ترتیب صندوق قادر شده است بدون محدودیتی مستقل از محل جغرافیایی فرد از ایران و اقصی نقاط جهان نسبت به انتخاب داور اقدام نماید.

وب سایت صندوق و حرکت به سمت دولت الکترونیک

صندوق، مجری و داوران صرف شود که علاوه بر تحمیل هزینه های جانبی، کاهش دقت امور و اتلاف وقت ممکن بود به تازگی کار پژوهشی پیشنهادی نیز لطمه بزند. برای حل این مشکل فرمهای پیشنهاد طرح به صورت دیجیتالی درآمده و از طریق وب سایت در اختیار پژوهشگران قرار گرفته است. طراحی صفحات به گونه ای انجام شده است تا از نظر حجمی کوچک باشد و برای پژوهشگرانی که با اتصال کم سرعت خطوط تلفن معمولی (Dial-up) به اینترنت متصل می شوند قابل استفاده باشد. برای استفاده از امکان ارسال اینترنتی طرحها پژوهشگران در سایت ثبت نام می کنند و به آنها کلمه عبور اختصاص داده می شود. با این کلمه عبور، پژوهشگر می تواند اقدام به ارسال طرح پژوهشی نماید و در بازدید های بعدی وضعیت طرح ارسالی خود را مشاهده نماید.

برای حفظ انسجام ارتباط بین صندوق و پژوهشگران از خدمات پست الکترونیک و پیام کوتاه (SMS) نیز سود برده شده است. بدین معنی که کلیه رویدادهای مرتبط با طرح ارسالی علاوه بر انعکاس در سایت، با پست الکترونیک برای پژوهشگر ارسال میشوند. بعلاوه این رویدادها، بلادرنگ و بدون تأخیر با پیام کوتاه نیز به اطلاع جریان هستند.

به این ترتیب با استفاده از رسانه اینترنت، اسناد و اطلاعات با کمترین تأخیر ممکن و با دقت زیاد بین صندوق، مجری و داور در جریان هستند.

● ثبت ایده ها به صورت اینترنتی
صندوق حمایت از پژوهشگران کشور در راستای حمایت معنوی از پژوهشگران کشور و انجام وظایف محوله طبق اساسنامه صندوق، بانک اطلاعاتی ایده پژوهشی کشور را ایجاد نموده است. هم اکنون محققان بعد از ثبت نام در سایت می توانند به صورت اینترنتی نسبت به ثبت ایده های پژوهشی خود اقدام نمایند. این ایده های علاوه بر برخوردار از مزیت ثبت شدن دربانک داده صندوق، در کمیته های تخصصی نیز بررسی شده و در صورت داشتن شرایط لازم به مراکز رشد و پارکهای فناوری ارجاع میشوند و یا به صورت یک طرح پژوهشی مستقل در می آیند.

● برنامه های آتی توسعه وب سایت صندوق
در مراحل بعدی، صندوق در نظر دارد تا فعالیتهای دیگر خود را نیز مانند ارسال، ارزیابی و داوری طرحهای صنعتی و نیمه صنعتی، ثبت حق امتیاز (Patent)، مرحله نظارت طرحها و ارسال گزارش های دوره ای مجریان را نیز اینترنتی نماید. صندوق حمایت از پژوهشگران کشور به عنوان نهادی پیشرو در حمایت از پژوهش و پژوهشگران کشور وظیفه خود می داند تا همگام با فناوری روز دنیا به خدمات رسانی به پژوهشگران و اعتلای پژوهش در کشور اقدام نماید.

۱- دولت الکترونیکی را می توان چنین تعریف کرد: به کارگیری فناوری اطلاعات در بخش های مختلف دولت به منظور افزایش بهره وری و ارتقا سطح خدمات رسانی. دولت الکترونیکی با اطلاع رسانی و خدمات رسانی به موقع، دقیق و کارا در ۲۴ ساعت شبانه روز، ۷ روز هفته و تمامی روزهای سال از طریق وسایل ارتباطی گوناگون مانند تلفن و اینترنت محقق میشود.
۲- پیاده سازی دولت الکترونیک طی ۴ مرحله ترتیبی ممکن میشود که عبارتند از:
الف- اطلاع رسانی: اطلاعات مورد نیاز بصورت الکترونیک در اختیار مشتریان و کاربران قرار داده می شود. مانند اطلاعات لازم برای کسب مجوز شکار یا صدور گواهینامه رانندگی.
ب- ارتباط یکطرفه با مردم: فرم های الکترونیکی، مشخص ترین وجه این مرحله است. سازمان ها فرم ها را به صورت های مختلف در اختیار متقاضیان قرار می دهند، اما کاربران پس از گرفتن فرم ها باید به روش سنتی برای پرکردن و ارسال آنها اقدام کنند.
ج- ارتباط دوسویه: کاربران می توانند نه تنها فرم ها را دریافت کنند، بلکه به صورت آنلاین آنها را هم پر کرده و ارسال کنند. البته در این مرحله، برخی عملیات مانند تعاملات مالی یا تعیین هويت متقاضی هنوز به روش سنتی صورت می گیرد.
د- تراکنش ها و تعاملات: تمامی فرآیندها و عملیات از ابتدا تا انتها با توجه به امکانات به صورت الکترونیکی انجام می شود. در این مرحله تمامی وجوه دولت الکترونیکی باید پیاده شده باشد.

نشریه خبری
صندوق حمایت از پژوهشگران کشور
مدیر مسئول: دکتر محمد فرهادی
سرمدیر: دکتر نصرت...، ضرغام
نشانی: تهران، خیابان کارگر شمالی، بعد از تقاطع جلال آل احمد، خیابان پنجم، پلاک ۴۸